

NOVOVĚK: RENÉ DESCARTES (1596 – 1650)

1. Život

- Studia
- Válečná tažení
- Vztah k českému fenoménu: Komenský, princezna Falcká
- Švédsko

2. 17. století:

- **Schisma třicetileté náboženské války a revolučního rozvoje věd**
- Odraz u R. Descarta: Víra a věda versus filosofický systém

3. Představitel racionalismu

- **Racionalismus:** tvrdí, že poznání vyrůstá z racionálního myšlení, které je zárukou jeho pravdivosti - platnosti.

4. Cíl vědy: Vědění je moc

- **Technika – věda** odrážející pravdivé poznání přírody – musí se opírat o **filosofii** (ta odpovídá na otázky, které nelze odpovědět v paradigmatu věd) – **metoda** ve filosofii (staví pevné základy filosofie).

5. R. Descartes nalézá novou metodu – **METODICKOU SKEPSI**

- Jistota ve filosofii.
- Mohu úspěšně pochybovat o všem, jedině, o čem nemohu pochybovat, je pochybování. Pochybování je jistý způsob myšlení.
- Sám proces pochybování je možný tehdy a jen tehdy, pokud existuje něco, co produkuje uvedený myšlenkový proces (pochybování).
- Co produkuje myšlení (pochybování)? **JÁ – MYSLÍCÍ SUBJEKT**

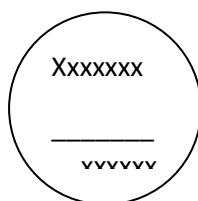
- **MYSLÍM, (TEDY) JSEM....POCHYBUJI, (TEDY) JSEM.**

6. Gnoseologická struktura: **SUBJEKT** ---- **OBJEKT** (předmět poznání, myšlení...)

7. CO je objektem, CO je tím, o čem myslím, pochybuji, CO poznávám? **CO je bezprostředním předmětem poznání?**

IDEJE, TO JE OBSAH SUBJEKTU (NE OBJEKTIVNÍ REALITA)!!!

Já, subjekt duch, rozum Ideje vrozené Ideje získané

a) Ideje vrozené

- Vložil je při stvoření ducha (já) Bůh
- Jsou vždy pravdivé
- Idea Boha. Idea substance rozprostraněné (podstaty všech materiálních předmětů světa – přírody). Matematické věty (Euklidovy). Pojmy atributů božích.

b) Ideje získané (zjm. působením předmětů vnějšího světa na smysly)

- Nejsou věrohodné – smysly nás klamou – racionalismus

8. Problémy

- Pravdivost poznání světa z vrozených idejí (matematický model světa).
- **Existence vnějšího světa** dokážeme pouze z „pravdivé“ – vrozené od Boha – ideje substance rozprostraněné.

Pozn.: Co ateisté?

- **Důkaz existence boží** – apriorní – z pojmu Boha (ideje Boha vrozené, tedy pravdivé).

9. DUALISMUS

- **Substance myslící:** myslící subjekty, lidé, mají všichni podíl na substanci myslící.
- **Substance rozprostraněná:** podstata všech materiálních předmětů, včetně lidských těl, tkví v tom, že zaujímají konstantní prostor.
- Lidské tělo, zvířecí tělo jsou pouhé **stroje**.
- **Člověk jako jednota duše (důležité) a těla (nedůležité).**
- Psychofyzický paralelismus.
- **Řešení dualismu:** šišinka mozková.

10. Kritérium pravdivosti výroku: jasnost a zřetelnost, t. j. subjektivní kritérium (na rozdíl od Aristotelova kritéria: Shoda výroku s objektivní realitou).

11. Descartova filosofie a matematika: odvozena ze substance myslící!!!

Descartova fyzika: odvozena ze substance rozprostraněné???

Pozn.: optika se však opírá o matematiku.

12. Praktičnost Descartova myšlení: Vědění je moc.

